

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI DEVLETİ (1453-1600)

8. ÜNİTE

DÜNYA GÜCÜ
OSMANLI DEVLETİ (1453 – 1600)

II. MEHMET (FATİH SULTAN) DÖNEMİ (1451 – 1481)

İstanbul'un Fethi (1453)

Bizans Devleti'ne uzun yıllar başkentlik yapmış İstanbul, aynı zamanda Kavimler Göçü sonrası Roma İmparatorluğu ikiye ayrılınca Ortodokslara merkez olmuş bir kenttir. Farklı milletleri bünyesinde barındırarak uygarlık ve kültürler ev sahipliği yapmıştır. Çağlar boyunca birçok alanda merkez olmayı başarmış dünyadaki nadir kentlerden biridir. Tarihin ilk dönemlerinden itibaren içinde Türklerin de bulunduğu birçok kavim İstanbul'u kuşatmış fakat alamamıştır. Merkezi İstanbul olan Bizans ise Osmanlı Devleti'nin kuruluşu sırasında ise sınırları daralmış ve otoritesini kaybetmiş bir duruma düşmüştü.

İstanbul'un Fethinin Nedenleri

- Asya ve Avrupa kıtalarının kesiştiği bir yerde olması. Yani stratejik açıdan önemli bir yerde bulunması
- Akdeniz ve Karadeniz ticaretinin geçişini denetleme imkânına sahip olması
- Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli toprakları arasındaki bağlantıyı kesmesi
- Bizans'ın Avrupa devletlerini Osmanlı'ya karşı harekete geçirmesi
- Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini ve Anadolu beyliklerini Osmanlı'ya karşı kıskırtması
- Osmanlının Batıda daha rahat ilerleme düşüncesi
- Eski bir kültür ve yerleşim bölgesi olması
- İstanbul'un önemli bir ticaret merkezi olması
- Hz. Muhammed'in " İstanbul elbet bir gün fetholunacaktır. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, onu fetheden asker ne güzel askerdir." Hadisinin manevi etkisi.

Fethin Gelişim Süreci

II. Mehmet ilk olarak Karamanoğulları ile saldırmazlık antlaşması imzalayarak fetih sırasında doğudan gelebilecek tehlikeyi önlemeye çalışmıştır. Kuruluş döneminde Yıldırım Bayezit'in yaptırmış olduğu Anadolu Hisarı'nın karşısına, Bizans'a Karadeniz'den gelebilecek yardımları önlemek amacıyla **Rumeli Hisarı'nı (Boğazkesen)** yaptırdı. Edirne'ye hem Balkanlardan gelebilecek yardımları kesmek hem de İstanbul surlarını yıkabilecek toplar döküldü. Silivri ve Vize kaleleri alındı. Surları aşmada kullanmak üzere tekerlekli kuleler yaptırdı. Ayrıca Akdeniz'den gelebilecek yardımları önleme adına da Çanakkale ve Mora Yarımadası önüne donanma gönderildi. Bunun yanı sıra kuşatmayı denizden desteklemek için 400 gemiden oluşan yeni bir donanma kuruldu.

Kuşatmada Osmanlılar tarafından kullanılmak üzere dökülen ağır toplardan biri.

Fatih Sultan Mehmet'in Bellini tarafından yapılmış portresi

II. Mehmet'in tahta çıkışı

II. Mehmet'in İstanbul'a girişi tablosu

BİLGİ KUTUCUĞU

Aslında büyük bir soru yerinde durmaktadır: Kim İstanbul'u elinde tutacaktır. Eğer dünya tek bir ülke olsaydı, başkenti İstanbul olurdu.

Rumeli Hisarı

Osmanlı Donanması'nın Haliç'e İndirilmesi adlı tablo

II. Gennadios (Patrik) ile II. Mehmed'i gösteren mozaik

İstanbul'un fethi konulu bir minyatür

Sırbistan'ın Fethedilmesi minyatürü

Osmanlı'nın yaptığı çalışmalar üzerine Bizans da bazı hazırlıklar yapmıştır. İmparator XI. Konstantin Katolik Avrupa'dan yardım istemiştir. Haliç'in girişine gemilerin geçmesini engellemek için kalın zincirler çekilmiştir. Grejuva (Rum ateşi) artırılmıştır. Halk sur içine alınarak silahlandırıldı ve surlar güçlendirilmiştir.

II. Mehmet Bizans'a elçi göndererek teslim olmalarını istedi. Ancak Bizans bunu reddetti. Bunun üzerine 6 Nisan 1453'te **şahi** adı verilen büyük toplarin atışıyla kuşatma başlatıldı. Başlangıç aşamasında kuşatma pek başarılı olmadı. Hatta bir Rum ve üç Ceneviz gemisi Osmanlı donanmasını aşarak Haliç'e girmeyi de başardı. Bunun üzerine II. Mehmet 70 gemiyi karadan kızaklar üzerinde çektirerek bir gecede Haliç'e indirdi. Karadan ve denizden yapılan saldırılar sonucunda İstanbul 29 Mayıs 1453'te fethedildi.

Fethin Dünya Tarihi Açısından Sonuçları

- Bizans İmparatorluğu'nun (Doğu Roma) siyasi varlığı sona erdi.
- Fener Rum Patrikhanesi ve Ortodokslar, Bizans yıkılınca Osmanlı himayesine girdi.
- İpek Yolu'nun önemli bir geçiş bölgesinin Osmanlı'nın eline geçmesiyle Avrupalıların coğrafi keşifleri başlatmasında etkili oldu.
- Güçlü sur ve kalelerin toplarla yıkılacağı anlaşıldı. Bu durum Avrupa'da siyasi değişime zemin hazırladı. Yani derebeyliklerin zayıflamasına ve merkezi krallıkların güçlenmesine ortam oluşturdu.
- İstanbul'dan kaçan bilim adamlarının İtalya'ya gitmesi Rönesans'ın burada başlamasında etkili oldu.
- Bizans'ın yıkılmasıyla Orta Çağ sona erdi. Yeni Çağ başladı.

Fethin Türk Tarihi açısından Sonuçları

- II. Mehmet bu fetih ile **Fatih** unvanını aldı.
- Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli toprakları arasındaki toprak bütünlüğü sağlandı.
- Batıdaki fetihler için ilerleme daha da kolaylaştı.
- Marmara'nın denetimi Osmanlı'ya geçince Osmanlı Devleti'nin ekonomik gelirleri arttı.
- İstanbul Osmanlı Devleti'nin daimi başkenti oldu.
- Osmanlı Devleti için yükselme süreci başladı.
- Osmanlı'nın Türk ve İslam dünyasındaki itibarı daha da etkin bir hale geldi.

FATİH DÖNEMİNDEKİ SİYASİ GELİŞMELER

Fatih Sultan Mehmet İstanbul'un seferi sonrasında Batı seferlerine gaza ve cihat anlayışıyla hız vermiştir. Bunun yanı sıra Anadolu'da, Ege'de, Karadeniz'de önemli fetihler gerçekleştirerek sınırlarını genişletmiştir.

Sırbistan'ın Fethedilmesi (1459)

Kuruluş döneminden itibaren Osmanlı himayesini kabul etmesine rağmen eline fırsat geçtiği dönemlerde zaman zaman Osmanlı'ya saldırmaktan geri durmuyordu. Fatih Sultan Mehmet batıdaki fetihleri daha etkin hale getirmek için birkaç sefer düzenledi. Bu seferler sonucunda **Belgrad** dışında kalan Sırbistan toprakları fethedildi.

Amasra'nın Fethedilmesi (1460)

Karadeniz siyaseti ve ticari yapısında etkili olabilmek için 1460 yılında Amasra Cenevizlerden alınmıştır. Buranın fethi aynı zamanda Anadolu'nun Türkleşmesine de katkı sağlamıştır.

Mora'nın Fethedilmesi (1460)

Mora Yarımadası'nda Bizans soyundan gelen despotların baskıcı yönetimleri sonrası buradaki halk Osmanlı'dan yardım istedi. Bunun üzerine yapılan sefer ile burası alındı. Bu fetih ile Bizans'ı diriltme umudu engellendi. Ayrıca Akdeniz hakimiyeti için de önemli bir adım atılmış oldu.

Sinop'un Fethedilmesi (1461)

Sinop İsfendiyaçoğulları beyliğine son verilerek alındı. Burası alınarak Karadeniz ticaretinde etkin bir konuma gelindi. Ayrıca Anadolu'nun Türkleşmesine katkıda bulunuldu.

Trabzon'un Fethedilmesi (1461)

Trabzon Rum İmparatorluğu IV. Haçlı seferleri sonrasında kurulmuştu. Bu devletin Akkoyunlu Devleti ile yaptığı ittifak ve Osmanlı'ya ödemesi gereken vergiyi vermemesi nedenlerinden dolayı fethedilmiştir.

Dahi Adam Diyor ki :

Trabzon'un alınmasıyla Bizans İmparatorluğu'nu diriltme umudu tamamen ortadan kaldırılmıştır.

Eflak Seferi (1462)

Eflak Beyi Kazıklı Voyvoda (Vlad Tepeş) Macarların da desteğini alarak Osmanlı'ya vermesi gereken vergiyi ödememiş ve isyan etmiştir. Fatih Sultan Mehmet de bu seferi düzenleyerek Vlad Tepeş'in kardeşini tahta geçirerek Eflak'ı yeniden hakimiyet altına almıştır.

Bosna – Hersek'in Fethedilmesi (1463)

Osmanlı'ya karşı düzenlenmiş Haçlı Seferleri'nin tamamına katılmıştı. Bu durumu ortadan kaldırmak için yapılan sefer sonrasında burası fethedildi. Bosna'nın alınmasıyla Hersek de Osmanlı'ya katılmıştır.

Dahi Adam Diyor ki :

Bosna'nın fethedilmesiyle Osmanlı Devleti Venedik üzerine karadan sefer yapabilme imkânı elde etmiştir.

Karamanoğulları Beyliği ile Mücadele (1466)

Karamanoğulları Osmanlı Devleti'ne karşı Venedik, Memluk ve Akkoyunlu devletleriyle çeşitli ittifaklar kurmaktaydı. Yapılan sefer sonrasında beyliğin büyük bir kısmını oluşturan Karaman ve Konya alınmıştır.

Akkoyunlu Devletiyle Otlukbeli Savaşı (1473)

Doğu Anadolu'da kurulmuş olan Akkoyunlu Devleti her geçen gün Osmanlı aleyhine sınırlarını genişletmekteydi. Ayrıca devletin en parlak sürecini yaşadığı Uzun Hasan döneminde Osmanlı'ya karşı ittifaklar içerisinde yer almaktaydılar. Erzincan yakınlarında Otlukbeli'nde yapılan savaşı Fatih kazandı.

Dahi Adam Diyor ki :

Otlukbeli Savaşı ile Doğu Anadolu'nun güvenliği büyük ölçüde sağlanmıştır. Ayrıca Akkoyunlu Devleti bu yenilgiyle yıkılma sürecine girmiştir.

Trabzon'un fethedilmesi tablosu

BİLGİ KUTUCUĞU

Trabzon alınarak Karadeniz'in Anadolu sahilleri tamamen Osmanlı'ya katılmıştır.

BİLGİ KUTUCUĞU

Trabzon'un fethedilmesiyle Anadolu'nun Türkleşme süreci de tamamlanmıştır.

BİLGİ KUTUCUĞU

Bosna'nın fethini diğer Balkan fetihlerinden ayıran en önemli fark bu bölgedeki halkın kendi istekleri ile Müslüman olmuş olmalarıdır.

BİLGİ KUTUCUĞU

Karamanoğulları ile yapılan mücadele Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamaya yöneliktir.

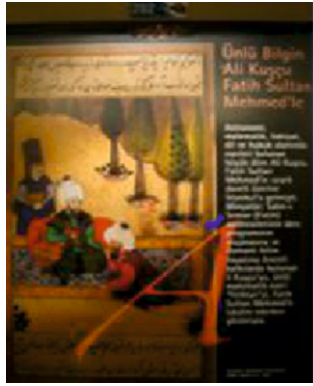
Bilgi Kutucuğu

Akkoyunlu Devletiyle yapılan mücadele Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak için yapılmıştır.

Bilgi Kutucuğu

Otlukbeli Savaşı'nı kazanan Fatih, Osmanlı'ya hizmet etmesi için Ali Kuşçu'yu davet etmiştir.

Dahi Adam Diyor ki :

Kırım'ın Osmanlı'ya katılmasıyla Karadeniz'in kuzeyindeki İpek Yolu'nun geçiş bölgesi kontrol altına alındı.

Dahi Adam Diyor ki :

Kırım'ın fethiyle Lehistan üzerine yapılacak seferler için de üs kazanılmıştır.

Bilgi Kutucuğu

Kırım'ın alınmasıyla Karadeniz Türk gölü haline gelmiştir.

Bilgi Kutucuğu

Kırım'ın alınması ile Osmanlı Devleti'nde ilk kez özerk uygulama başlatılmıştır.

Boğdan'ın Fethedilmesi (1476)

Osmanlı Devleti'ne karşı yapılan ittifaklar arasına katılınca buraya sefer kaçınılmaz olmuştur. Fatih'in yaptığı sefer sonrasında Boğdan alınmıştır.

Kırım'ın Fethedilmesi (1477)

Fatih Sultan Mehmet Karadeniz'in Anadolu kıyılarını ele geçirdikten sonra Kırım'ı da Osmanlı'ya katmak istiyordu. Kırım Doğu'dan Batı'ya uzanan ticaret yolunun üzerinde önemli liman şehirlerine sahipti (Azak, Kefe, Menküp). Yapılan sefer sonucunda Kırım Hanlığı Osmanlı'ya katıldı.

Osmanlı Venedik Savaşları (1463 – 1479)

Osmanlı Devleti Fatih döneminde Marmara, Karadeniz, Ege ve Akdeniz'de egemenlik sahasını genişlettikçe Venedik ekonomisine de büyük darbe vurulmuş oldu. Bu savaş öncesinde 1456 yılında Ceneviz'den Limni, Taşoz, İmroz ve Bozcaada alınmıştı. 1463 yılında ise Midilli Venedik'ten alınmıştır. Bunun üzerine Venedik; Macaristan, Arnavutluk ve Akkoyunlularla ittifak yaparak Mora'ya saldırdı. Bu saldırılar neticesinde iki taraf arasında 16 yıl süren savaşlar yaşandı. Bu savaşlar sonrasında Venedik ile barış antlaşması imzalandı.

Bu antlaşmaya göre:

- Eğriboz Osmanlı'da kalacak
- Venedik, Osmanlı Devleti'ne yıllık vergi ve savaş tazminatı ödeyecek
- Venedik İstanbul'da **balyos** (elçi) bulundurma hakkına sahip olacak
- Venedik gemilerine Osmanlı karasularında gümrük indirimi yapılacak

Dahi Adam Diyor ki :

Fatih, Venedik'e Karadeniz ticaretini canlı tutmak ve Hristiyan birliğini bölmek amacıyla ilk kez kapitülasyon vermiştir.

Arnavutluk'un Fethedilmesi (1479)

Osmanlı Devleti'nin uzun süren Venedik savaşlarından istifade etmek isteyen İskender Bey isyana teşebbüs etmiştir. Arnavutluk yapılan üçüncü sefer sonucunda Osmanlı'ya katılmıştır.

İtalya Seferi (1480)

Fatih, Napoli ve Venedik arasında başlamış olan üstünlük mücadelesinden faydalanmak için İtalya'ya sefer düzenlemiştir. Bu sefer sonucunda Ayamavra, Kefalonya ve Zenta adaları fethedildi. Ayrıca İtalya şehirlerinden Otranto Gedik Ahmet Paşa komutasında alındı.

Osmanlı'nın Memluk Devleti İle İlişkileri

Fatih döneminde Karamanoğullar'ından Konya ve Karaman'ın alınması, Memluk kontrolündeki Dulkadiroğulları ile ilgilenilmesi ve Memluk Devleti'ne bağlı Hicaz su yollarının tamir edilmek istenmesi iki devlet arasındaki ilişkileri bozmaya başladı. Fakat bu gerginlik herhangi bir savaşa dönüşmemiştir.

Fatih dönemindeki Diğer Faaliyetler

- Sahniseman medresesi kuruldu.
- İlk altın para bastırıldı.
- Merkezi otoriteyi güçlendirme amacıyla Çandarlı ailesinin (Türkmen) etkinliği ortadan kaldırıldı.
- Cülus bahşişi geleneksel hale getirildi.
- Topkapı Sarayı yaptırıldı.
- Şeyhülislamlik ve Kaptanıderyalık makamları oluşturuldu.
- Sınırların genişlemesinden dolayı divan üye sayısı arttırıldı.
- Sadrazam divana başkanlık yapmaya başladı.
- Kanunname-i Ali Osman çıkarılarak kardeş katli yasalaştırıldı.

II. BAYEZİT DÖNEMİ (1481 – 1512)

Cem Sultan Olayı (1481 – 1495)

Fatih Sultan Mehmet'in ölümüyle beraber devşirmelerin de desteğiyle tahta Amasya sancağında bulunan büyük oğlu. II. Bayezit geçmiştir. Konya sancağında olan Cem Sultan ise tahtta hak iddia ederek Bayezit'e karşı ayaklanarak Bursa'yı almış burada adına para bastırıp ve hutbe okutmuştur. İki kardeş arasında yapılan savaşı Cem Sultan kaybedince Memluk Devletine sığındı. Daha sonra Balkanlar'da bir güç oluşturup Bayezit üzerine sefer düzenlemek amacıyla Rodos'ta bulunan Saint Jean (Sen Jan) şövalyelerine sığındı. II.Bayezit Rodos şövalyeleri ile anlaşarak Cem Sultan'ı serbest

BİLGİ KUTUCUĞU

İlk kez bir Hristiyan devlet Osmanlı başkentinde elçi bulundurabilme hakkı elde etmiştir.

Otranto Kalesi

BİLGİ KUTUCUĞU

Rodos, Fatih döneminde kuşatılmasına rağmen alınamamıştır.

Fatih Sultan Mehmet döneminde altın para

II. Bayezit

Cem Sultan

Bilgi Kutucuğu

Osmanlı Devleti'nde ilk kez bir şehzade tahta geçmek için isyan ederek babasıyla savaşmıştır.

Yavuz Sultan Selim
(Nakkaş Osman minyatürü)

Bilgi Kutucuğu

Yavuz Sultan Selim döneminde gaza cihat savaşı yapılmamıştır.

birakmalarını engelledi. Rodos şövalyeleri Cem Sultanı Fransa'ya götürmüş bir süre sonrada Papa'ya teslim etmişlerdir. Papa, oluşturacağı orduya Cem Sultanı da katarak İslam dünyası üzerine sefer düzenlemek istemişse de Cem Sultan bunu kabul etmemiştir. Napoli'ye geldiğinde 1495 yılında ölünce bu olay da sona ermiştir.

II. Bayezit Dönemindeki Siyasi Gelişmeler

- Venedik ile girdiği mücadele sonrası Modon, Koron, Navarin ve İnebahtı alınmıştır.
- Fatih döneminde Memluk Devleti ile gerginleşen süreç savaşa dönüşmüştür. İki devlet arasındaki üstünlük kurma mücadelesi 6 yıl sürmüştür. Ancak bu savaşlar sonrasında herhangi bir sınır değişikliği yaşanmamıştır.
- Karadeniz'in kuzeyindeki Kili ve Akkerman'ı alarak Balkanlar ve Kırım arasındaki toprak bütünlüğünü sağlamıştır.
- Karamanoğulları Beyliği Osmanlı Devleti'ne katılarak Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama adına önemli bir adım atılmıştır.
- 1511 yılında Safevi Hükümdarı Şah İsmail'in desteği ile Teke ve çevresinde **Şah Kulu İsyanı** çıkmıştır. Şah İsmail'in amacı resmi devlet politikası haline getirdiği **Şiiliği** Anadolu'ya da yaymak idi. Çıkan bu isyan büyük zorluklarla bastırılabilirdi. Bunun üzerine Trabzon sancağında bulunan şehzade Selim babasına karşı isyan çıkardı. Baba ve oğlu arasındaki savaşı şehzade Selim kaybetse de bazı devlet adamları ve yeniçerilerin desteğiyle I. Selim tahta geçmiştir.

I. SELİM (YAVUZ) DÖNEMİ (1512 – 1520)

Yavuz Sultan Selim tahta geçtiğinde Doğu'da Safevi Devleti ile Mısır ve Suriye'ye hakim olan Memluk Devleti etkiliydi. Gerek Safevi gerek Memluk Devleti Osmanlı için birer tehdit unsuru haline gelmişti. Avrupa'da bu dönemde mezhep kavgaları yüzünden siyasi ve dini bir karışıklık vardı. Yavuz Sultan Selim bu durumdan faydalanmak istese de bu iki tehlikeden dolayı Batı'ya sefere çıkamamaktaydı. I. Selim bu tehlikeleri bertaraf etmeden Batı'ya sefer yapmak istemiyordu. Bundan dolayı bu dönemde I. Selim Doğu ve Güney seferleri gerçekleştirmiştir.

Osmanlı – Safevi İlişkileri

Anadolu'daki Şiilik tehlikesinin farkına varan Yavuz Sultan Selim İran Seferine çıktı. Yavuz Doğu'daki otoritesini arttırmak ve İran'dan geçen Van – Tebriz İpek Yolu'na da hakim olmak istiyordu. Çaldıran Ovası'nda iki Türk İslam devleti arasındaki savaşı Yavuz kazandı. Savaşı kaybeden Şah İsmail savaş meydanından kaçarak kurtuldu.

1514 Çaldıran zaferiyle;

- Osmanlı'nın Doğu'daki siyasi otoritesi arttı.
- Anadolu'daki Şiilik tehlikesi büyük oranda engellendi.
- Tebriz, Halep ve Bursa İpek Yolu'nun denetimi Osmanlı Devleti'ne geçti.
- Safevi hazinesi ele geçirildi.
- İran'daki birçok bilgin, sanatçı ve şair İstanbul'a getirildi.

Osmanlı – Memluk İlişkileri

Fatih Sultan Mehmet ve II. Bayezit döneminden kalan sorunlar, Memluklerin hakimiyet sağlamak istediği Dulkadiroğulları Beyliği'nin Osmanlı Devleti tarafından alınması, her iki devletin de Türk – İslam lideri olmak için mücadele vermesi, hem kutsal yerlerin hem de halifelik makamının Memluk Devleti'nin denetiminde olması sefer yapılmasında etkili olmuştur.

Yavuz Sultan Selim ilk olarak 1516 Mercidabık Savaşı ile Memlukları yendi. Bu savaş sırasında Memluk Hükümdarı Kansu Gavri öldü. Mercidabık zaferiyle Suriye, Filistin ve Lübnan Osmanlı topraklarına katıldı. Kış Şam'da geçiren Yavuz, Sina Çölü'nü geçerek Ridaniye Savaşıyla Memluk Devleti'ne son verdi.

Memluk Devleti'nin Osmanlı'ya katılmasıyla ;

- Suriye, Filistin, Lübnan, Mısır ve Hicaz bölgesi Osmanlı Devleti tarafından alındı.
- Halifelik makamının Osmanlı'ya geçmesiyle Osmanlı Devleti İslam dünyasının lideri haline geldi .

Dahi Adam Diyor ki :

Halifelik makamının Osmanlı'ya geçmesiyle Osmanlı Devleti'nin **teokratik** özelliği güçlenmiştir.

- Kutsal emanetler İstanbul'a getirildi.
- Venedikliler, Kıbrıs Adası için daha önce Memluklere ödedikleri vergiyi artık Osmanlı'ya ödemeye başladı.
- Doğu Akdeniz'deki hakimiyet güçlendirildi.
- Mısır'daki birçok sanatçı, bilgin ve şair İstanbul'a getirildi.
- Baharat Yolu'nun denetimi Osmanlı Devleti'ne geçti.

Dahi Adam Diyor ki :

Baharat Yolu ele geçirilmesine rağmen istenilen verim alınamamıştır. Bunun temel nedeni ise Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkisidir.

- Mısır'ın alınmasıyla ilk kez Kuzey Afrika'da toprak alındı. Ayrıca ilk kez Osmanlı toprağı 3 kıtaya yayıldı.
- Mısır hazineleri İstanbul'a taşındı.

Dahi Adam Diyor ki :

Yavuz döneminde Yozgat dolaylarında Bozoklu Celal tarafından bir isyan çıkarılmıştır. Bu isyandan sonra Anadolu'da çıkan isyanlara genel olarak Celali İsyancıları denilmiştir.

I.SÜLEYMAN (KANUNİ) DÖNEMİ (1520 – 1566)

Kanuni Sultan Süleyman döneminde Osmanlı Devleti

BİLGİ KUTUCUĞU

Yavuz Sultan Selim İran seferi dönüşünde 1515 Turnadağ Savaşı ile Dulkadiroğulları Beyliği'ni Osmanlı Devleti'ne kattı. Böylece Anadolu Türk siyasi birliği tamamen sağlanmış oldu. Ayrıca Osmanlı Devleti Memluk Devleti ile sınır komşusu oldu.

BİLGİ KUTUCUĞU

Yavuz döneminde Osmanlı hazinesi en ihtişamlı sürecini yaşamıştır. Ayrıca Yavuz **“Benim altınla doldurduğum hazineyi, torunlarımdan her kim doldurabilirse kendi mührü ile mühürlesin, aksi halde Hazinei Hümayun benim mührümle mühürlensin.”** diye vasiyette bulunmuş ve hiçbir Osmanlı sultanı hazineyi tam dolduramadığı için hazinenin kapisında daima onun mührü kullanılarak mühürlenmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman

Bilgi KUTUCUĞU

Devlet yönetimi ile ilgili birçok kanun çıkardığı için kendisine **Kanuni** unvanı verilmiştir.

Bilgi KUTUCUĞU

Belgrad, Kanuni'nin karada kuşatıp aldığı ilk yerdir.

Mohaç Muharebesi'ni gösteren bir Osmanlı minyatürü

Kanuni Sultan Süleyman tek erkek çocuk olduğu için taht kavgasına girmeyerek merkezi otoritenin güçlü olmasına zemin hazırladı. Osmanlı Devleti'nin en parlak dönemi bu süreçte yaşandı. En uzun padişahlık süreci yine Kanuni dönemine aittir. Osmanlıların **Kanuni**, Avrupalıların ise **Muhteşem** unvanını verdikleri I. Süleyman aynı zamanda güçlü bir şairdi. En fazla mücadele içinde olduğu devlet ise Avusturya olmuştur.

İÇ İSYANLAR

Mısır İsyanları

1)Canberdi Gazali İsyanı(1521): Şam Beylerbeyi olan Canberdi Gazali Halep'e saldırarak isyan etmiştir. Ancak bu isyan bastırılarak Canberdi Gazali öldürülmüştür

2)Vezir Ahmet Paşa İsyanı(1524): Teamüllere göre Sadrazam olmayı beklerken Mısır valisi olarak atanınca isyan etmiştir. Fakat isyan fazla sürmemiş ve Vezir Ahmet Paşa idam edilmiştir.

1)Kalenderoğlu İsyanı(1527): Devletin göçebe olan Şii Türkmenleri denetlemek istemesi üzerine çıkmıştır. Şii karakterli olan bu isyana Sefeviler destek vermişse de isyan bastırılmıştır.

2)Baba Zünnun İsyanı(1527): Timar dağıtım sırasında Türkmenlere daha fazla toprak dağıtıldığını iddia ederek Yozgat dolaylarında ayaklanma çıkarmıştır. Şiilerden de destek almıştır. Yapılan müdahale sonrası öldürülmüş ve isyan bastırılmıştır.

Dahi Adam Diyor ki :

Bu isyanlar milliyetçi nitelikli ayaklanmalar olmayıp rejim karşıtı isyan özelliği de taşımazlar.

BATI SİYASETİ

Belgrad'ın Fethedilmesi (1521)

Macar Kralı'nın ödemesi gereken vergiyi vermemesi ve Osmanlı Devleti elçisinin öldürülmesi ile Kanuni sefer düzenledi. Belgrad'ın alınmasıyla Balkanlardan Avrupa'ya geçiş için önemli bir üs oldu. Ayrıca bu fetih ile Macaristan fethine zemin hazırlandı.

Mohaç Meydan Savaşı (1526)

Fransa Kralı I. Fransuva Şarlken ile girmiş olduğu mücadeleyi kaybederek esir düştü. Bunun üzerine I. Fransuva'nın annesi bir mektup yazarak Kanuni'den yardım istedi. Belgrad'ın alınmasıyla zaten gerginleşen siyasi ilişkilerle beraber Kanuni, Şarlken'e de gözdağı vermek amacıyla sefere çıktı. İki saat süren savaş sonrası Macaristan Osmanlı'ya bağlı bir krallık haline getirildi. Ayrıca Macar kralı Layoş da savaş sırasında ölmüştür.

I.Viyana Kuşatması (1529)

Kanuni'nin Macar krallığına getirdiği Yanoş'u (Jan Zapolya) Avusturya Kralı Ferdinand tanımadı. Ferdinand ayrıca Macaristan'a saldırarak Budin'i aldı. Kanuni bu olanlar sonucunda yaptığı sefer sonrasında Budin'i geri aldı. Daha sonra da Viyana'yı kuşattı. Ancak kuşatma için yeteri hazırlık yapılmadığı ve kış mevsiminin de yaklaşmasıyla kuşatma kaldırıldı.

Almanya Seferi (1532)

Avusturya Kralı Ferdinand'ın Budin'i kuşatmasıyla, Kanuni bu sefer doğrudan sorunun asıl kaynağı Roma-Germen İmparatoru Şariken üzerine yürüdü. Ancak bu sefer sırasında her iki Kral da Kanuni'nin karşısına çıkma cesaretini gösteremedi. Ferdinand'ın teklifi üzerine İstanbul Antlaşması imzalandı.

İstanbul (İbrahim Paşa) Antlaşmasına göre;

● Avusturya arşidükü (kral) protokolde Osmanlı Sadrazamına denk sayılacak.

Dahi Adam Diyor ki :

Bu madde ile Osmanlı Devleti Avusturya'ya kesin üstünlük sağlamıştır. Ayrıca Osmanlı Devleti Orta Avrupa'nın hakimi konumuna gelmiştir.

● Avusturya her yıl Osmanlı Devleti'ne vergi ödeyecek.

Macaristan'ın Alınması (1541)

Kanuni Sultan Süleyman'ın Macar Krallığına getirdiği Yanoş'un ölmesinden istifade etmek isteyen Ferdinand yeniden Macar topraklarına saldırdı. Kanuni bu kez yaptığı sefer sonucunda Macaristan'ı doğrudan Osmanlı Devleti'ne kattı. Kanuni 12 sancaktan oluşan Budin Beylerbeyliği'ni kurdu.

Zigetvar Seferi (1566)

Ferdinand'ın ölümü sonrası yerine geçen oğlu da pek farklı bir siyaset izlemedi. Yapılmış antlaşmayı hiçe sayarak Erdel'e saldırdı. Bunun üzerine Kanuni bir sefer daha düzenlemek zorunda kaldı.

Osmanlı – Fransız İlişkileri

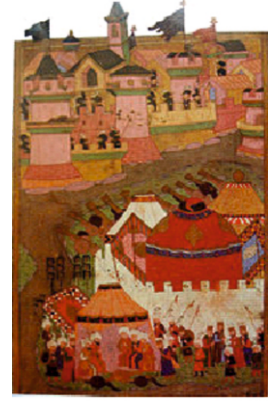
Kanuni Döneminde Avrupa'da Osmanlı'ya karşı oluşabilecek birliği parçalamak ve özellikle Coğrafi Keşifler sonrası Akdeniz ticaretini canlandırmak için Fransa'ya bazı ticari ve hukuki ayrıcalık olan **kapitülasyonlar** verilmiştir. Verilen bu kapitülasyonlara göre;

- Fransa, İstanbul'da elçilik açabilecek
- Fransa, düşük gümrük vergisi ödeyerek Akdeniz'de serbest bir şekilde ticaret yapabilecek
- Osmanlı topraklarında Fransızlar arasında yaşanan hukuki ve ticari bir davaya İstanbul'a gönderilecek bir yargıç bakacak
- Bu antlaşma her iki hükümdarın yaşamı ile sınırlı olacak

Dahi Adam Diyor ki :

Fatih'in Venedik'e verdiği ayrıcalıklar için bir süre sınırı koyulmamış fakat Kanuni Fransa'ya verdiği ayrıcalıklara süre sınırı koymuştur. Bu durum Kanuni'nin kendinden sonraki dönemin sorumluluğunu almayarak ileri görüşlü olduğunu göstermektedir.

I. Viyana Kuşatması'nı gösteren bir minyatür

BİLGİ KUTUCUĞU

İstanbul Antlaşması, Osmanlı ile Avusturya arasında imzalanmış ilk antlaşma özelliği taşır.

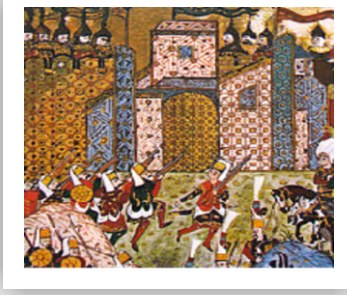

Zigetvar Seferini gösteren bir tablo

BİLGİ KUTUCUĞU

Zigetvar Seferi Kanuni'nin son seferi olmuştur. Sefer sırasında ölmesine rağmen Zigetvar Kalesi alınmıştır.

DENİZLERDEKİ FAALİYETLER

Rodos'un fethini gösteren bir minyatür

Fatih ve II. Bayezit dönemlerinde denizlerdeki güçlü rakipler mağlup edilerek çok önemli kazanımlar elde edilmesini sağlayan fetihler yapılmıştır. Kanuni döneminde de bu fetihler devam ettirilerek Osmanlı Devleti denizciliği zirveye çıkmayı başarmıştır. Osmanlı donanması dünyanın en büyük deniz kuvvetlerinden biri haline gelmiştir.

Rodos'un Fethedilmesi (1522)

Yavuz'un Mısır'ı almasıyla İstanbul ile Mısır arasındaki deniz ticareti de daha çok gelişti. Ancak bu ticareti Rodos'ta bulunan Saint Jaine şövalyeleri yaptıkları korsanlık faaliyetleri ile engelliyorlardı. Bunun üzerine de Kanuni buraya sefer yaparak ele geçirdi.

Dahi Adam Diyor ki :

Rodos'un alınmasıyla Kıbrıs dışında tüm **Doğu Akdeniz** bir Osmanlı gölü haline geldi. Ayrıca Suriye ve Mısır'dan Anadolu'ya ulaşan deniz yolunun güvenliği de sağlanmış oldu.

Cezayir'in Osmanlı Devleti'ne Katılması (1533)

Kanuni döneminde Cezayir'i elinde bulunduran Hızır Reis (Barbaros Hayrettin Paşa) Osmanlı hizmetine girmeyi kabul etmiştir. Kanuni de kendisini kaptanıderyalığa getirerek, Cezayir Beylerbeyliğine atamıştır. Böylece Cezayir savaşımlardan alınmıştır.

Preveze Deniz Zaferi (1538)

Barbaros Osmanlı Devletinin hizmetine girince Akdeniz'de çok etkili olmaya başladı. Bunun üzerine çıkarları zedelenmiş olan Venedik, İspanya, Portekiz ve Malta devletleri bir araya gelerek Osmanlı Devleti'ne karşı Haçlı donanmasını meydana getirdiler. Oluşturulan bu Haçlı donanmasını da Andrea Dorya (Andre Dorya) komuta etti. Yapılan savaşı Osmanlı Devleti kazanarak Türk denizcilik tarihinin en önemli zaferine imza atmış oldu.

Fransa'ya Türk Donanmasının Yardımı (1543)

Roma – Germen İmparatorluğu karşısında etkisiz kalan I. Fransuva'nın yardım istemesi üzerine sefer yapılmıştır. İspanyolların elindeki Nis Kalesi alınarak Fransa'ya verilmiştir.

Trablusgarp'ın Fethedilmesi (1551)

Akdeniz ticareti için önemli bir konumda olan Trablusgarp Turgut Reis tarafından Saint Jaine şövalyelerinden alınmıştır.

Cerbe Deniz Savaşı (1560)

Osmanlı Devleti Cerbe Adası'nı kuşatınca, Haçlı donanması (Portekiz, İspanya, Venedik, Malta, Avusturya) Andrea Dorya komutasında harekete geçti. Turgut Reis başlangıçta zorlansa da Piyale Paşa takviye kuvvetle yardıma gitmiş ve Haçlı donanmasına büyük bir mağlubiyet yaşatmışlardır.

Dahi Adam Diyor ki :

Cerbe Deniz Zaferiyle Batı Akdeniz ve Kuzey Afrika'daki Osmanlı hakimiyeti kesinleşmiştir. Ayrıca Preveze Deniz Zaferi de pekiştirilmiştir.

Preveze Deniz Zaferi Temsili Resmi

BİLGİ KUTUCUĞU

Preveze Deniz Zaferiyle Akdeniz Türk gölü olmuştur. Bu durumda Akdeniz'deki hakimiyet tamamen Osmanlı Devleti'ne geçmiştir.

BİLGİ KUTUCUĞU

Preveze Deniz Zaferinin kazanıldığı 28 Eylül, günümüzde Türk Denizcilik Günü olarak kutlanır.

BİLGİ KUTUCUĞU

Turgut Reis'in Trablusgarp'ı almasından sonra Kanuni tarafından Trablusgarp Beylerbeyliğine getirilmiştir.

Malta Kuşatması (1565)

Malta Adası'nda bulunan Saint Jaine şövalyeleri Akdeniz'de Osmanlı donanmasına zarar vermekteydi. Bunun üzerine malta kuşatıldı ancak Turgut Reis'in şehit düşmesi üzerine kuşatma kaldırıldı.

Hint Deniz Seferleri (1538 – 1553)

Müslümanların ticaret yollarını elinde bulunduruyor olması Avrupa devletlerini coğrafi keşiflere itmişti. Yeni yollar üzerinden Hindistan'a ulaşan devletlerden bir tanesi de Portekiz idi. Portekiz, Hindistan ile ticaret yapan Müslüman tüccarlar ve gemilerine zarar vermeye, hacca gidip gelen gemileri alıkoymaya başladı. Hindistan'da Gücerat Devleti'nin yardım istemesiyle Portekizlilere karşı 1538 yılından itibaren dört sefer düzenlendi. Ancak seferlerde istenilen başarıya ulaşılamadı. Bu başarısızlığın temelinde etkili olan unsur şunlardır:

- Hindistan'daki bölge halkının yeteri kadar destek vermemesi
- Osmanlı donanmasının okyanuslara uygun olmaması
- Osmanlı devlet adamlarının bölgedeki ekonomik yapının önemini tam olarak kavrayamamaları.

Hint Deniz Seferi'nin Kaptanıderyaları

I.Sefer: Hadım Süleyman Paşa (1538)

II.Sefer: Piri Reis (1551)

III:Sefer: Murat Reis (1552)

IV:Sefer: Seydi Ali Reis (1553)

Seydi Ali Reis(1498-1563)

Seydi Ali Reis Sinop'lu bir aileden gelen ünlü bir Osmanlı amirali. Barbaros Hayrettin Paşa Zaferi'nde donanmanın sağ kanadını yönetmiştir.

Tersane kethüdası olduğundan bir

deniz savaşında bağımsız kumandanlık yapmamıştır. Basra'da bulunan donanmayı Süveyş'e getirmek üzere "Hint Kaptanı" tayin edilmiş ve 1553 yılında başlayan bu görevi oldukça maceralı geçmiştir. Şair de olan Seydi Ali Reis "Mir'atü'l-Memalik(Ülkelerin Aynası)"adlı eserinde başından geçenleri anlatır."Muhit" adlı bir atlası, "Hülasatü'l-Hey'e(Astronomi'nin Özeti)" adlı Arapça'dan bir çevirisi ve "Mir'atü Kainat(Kainatın Aynası)adlı bir denizcilik kitabı vardır.

Cerbe Deniz Savaşı Temsili Resmi

Hint Okyanusu'ndaki Osmanlı gemilerini gösteren bir minyatür

BİLGİ KUTUCUĞU

Hint Deniz Seferleri sonucunda Kızıl Deniz ve Basra Körfezi'nin denetimi Osmanlı'ya geçmiştir.

Piri Reis Dünya Haritası

Sakız Adası'nın Fethedilmesi (1566)

Piri Reis Avrupa Haritası (Kitab-ı Bahriye)

Fatih Sultan Mehmet döneminden itibaren Cenevizliler Sakız Adası için Osmanlı'ya vergi ödüyorlardı. Kanuni döneminde ise vergilerini ödemeyi aksatmaya başladılar. Piyale Paşa komutasındaki donanma yapılan seferle Sakız Adası'nı Osmanlı topraklarına kattı.

DOĞU'DAKİ GELİŞMELER

Osmanlı – İran İlişkileri

Şah İsmail'in ölümünden sonra tahta oğlu Şah Tahmasb geçti. Şah Tahmasb babasının yürüttüğü politikayı devam ettirdi. Anadolu'da karışıklıklar çıkararak Roma – Germen İmparatoru Şarlken ile ittifak kurdu. Kanuni ilki 1534 yılında olmak üzere İran'a üç sefer düzenledi. Bu seferlerde Osmanlı Devleti üstünlük sağlayınca Şah Tahmasb barış istedi. Bunun üzerine **Amasya Antlaşması** imzalandı. Buna göre; Tebriz, Erivan, Azerbaycan, Irak ve Doğu Anadolu Osmanlı Devleti'nde kalacaktı.

SOKULLU DÖNEMİ (1546 – 1579)

Sokullu Mehmet Paşa Kanuni'nin son iki yılını, II. Selim'in 8 yıllık hükümdarlığı boyunca, III. Murat'ın da ilk beş yılını kapsayacak bir şekilde 15 yıl süren sadrazamlık yapmıştır. Bu dönemlerde padişahlar işleri daha çok Sokullu Mehmet Paşa'ya bıraktıkları için bu sürece Sokullu dönemi de denilmektedir.

Kıbrıs'ın Fethedilmesi (1571)

Daha önce Rodos'un alınmasıyla Doğu Akdeniz'deki hakimiyeti güçlendirmişse de Kıbrıs'ın Venediklilerin elinde olması Anadolu ile Mısır deniz ticaretinin güvenliği için bir tehdit konumundaydı. Ayrıca Venedik Osmanlı Devleti'ne vermesi gereken vergiyi ödememeye başlamıştı. Bu sebeplerden dolayı tahta geçen II: Selim Kıbrıs'ın alınmasına karar verdi. Lala Mustafa Paşa komutasındaki donanma bir yıllık kuşatma sonrasında Kıbrıs'ı aldı.

Dahi Adam Diyor ki :

Kıbrıs'ın alınmasıyla Doğu Akdeniz hakimiyeti pekiştirilerek, İstanbul ile Mısır arasındaki deniz yolunun güvenliği de tamamen sağlandı.

İnebahtı Deniz Savaşı (1571)

Kıbrıs'ın Osmanlı Devleti tarafından alınmasıyla Avrupa devletlerinin ticari çıkarları zedelendi. Bunun üzerine papanın önderliğinde bir Haçlı donanması oluşturuldu. İnebahtı'da Osmanlı Devleti Haçlı donanmasına yenildi. Kaptanıderya Ali Paşa bu savaşta şehit düştü.

Dahi Adam Diyor ki :

II. Selim Döneminde İnebahtı'da Osmanlı Devleti'ne ait 300 parçalık donanma yakıldı. Osmanlı'nın denizlerdeki ilk büyük yenilgisiyle toprak kaybedilmemişse de Osmanlı donanmasının yenilebileceği anlaşılmıştır.

Tunus'un Fethedilmesi (1574)

Osmanlı Devleti'nin İnebahtı'da yenilmesiyle İspanya Kuzey Afrika'daki Tunus'u topraklarına katmıştır. III. Murat buranın alınması için harekete geçmelerini istemiştir. Kılıç Ali paşa komutasındaki donanma yaptığı seferle burayı fethetmiştir.

Bilgi KUTUCUĞU

Amasya Antlaşması Osmanlı Devleti ile İran arasında imzalanan ilk resmi antlaşmadır.

Kıbrıs'ın alınması ile ilgili temsili Resim

İnebahtı Deniz Savaşı (1571)

Bilgi KUTUCUĞU

İnebahtı'da yakılan donanmanın yerine beş aylık gibi çok kısa zamanda yeni bir donanma inşa edilmiştir.

Fas'ın Osmanlı Himayesine Girmesi (1576)

Fas stratejik açıdan önemli bir yerde bulunmaktaydı. Çünkü Akdeniz'in Atlas Okyanusu'na açılan kapı konumundaki Cebelitarık Boğazı Fas Sultanlığı'nın denetimindeydi. Osmanlı Devleti Abdülmelik'i destekleyerek tahta çıkmasını sağladı. Bunun sonucunda da Fas Osmanlı hakimiyetine girdi. Ancak Portekiz buna müdahale edince Osmanlı Devleti ile Vadiü's Seyl Savaşı yapıldı. Osmanlı Devleti bu savaşı kazandı.

Dahi Adam Diyor ki :

Fas'ın Osmanlı Devletine katılmasıyla Kuzey Afrika'nın fethi tamamlanarak Osmanlı sınırları ilk kez Atlas Okyanusu'na ulaştı.

Süveyş Kanalı Projesi (1568)

Akdeniz ve Kızıl Deniz'i birbirine bağlayarak coğrafi keşiflerden dolayı önemi azalan Baharat Yolu'nun yeniden işler hale getirilmesi amaçlanmıştır. Ancak getirisi çok olacak olan bu proje gerçekleştirilememiştir.

Don – Volga Kanalı Projesi (1569)

Karadeniz ve Hazar Denizi'ni birbirine bağlama projesidir. **Bu projeye amaçlananlar;**

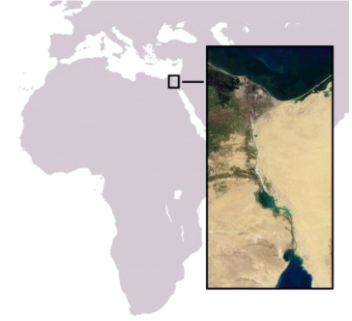
- Rusya'nın güneye inişini engellemek
- İran'ı deniz yoluyla da kuşatabilmek
- İpek Yolunun denetimini arttırmak
- Orta Asya Türkleri ile bağlantı kurmak

Don-Volga Kanalı

Marmara – Karadeniz Kanal Projesi (1591)

Bu proje ile Marmara Denizi, İznik Gölü ve Sakarya Nehri açılacak olan kanallarla birbirine bağlanacaktı. Bu durumda Karadeniz ve Marmara Denizi arasında içeriden de bir bağlantı kurulacaktı. Ancak bu proje de gerçekleşmemiştir.

Süveyş Kanalı Projesi

BİLGİ KUTUCUĞU

Süveyş Kanal Projesi 1869 yılında İngilizler tarafından gerçekleştirilmiştir.

BİLGİ KUTUCUĞU

Kırım Hanı'nın isteksizliği Don – Volga Kanalı projesinin başarıya ulaşmasını engellemiştir. Ayrıca bu proje 1952 yılında Ruslar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Marmara – Karadeniz Kanal Projesi

1.

- I. Amasra'nın Cenevizlilerden alınması
- II. Trabzon'un Pontus Rumlarından alınması
- III. Kırım'ın Cenevizlilerden alınması
- IV. Sinop'un Candaroğullarından alınması

II. Mehmet Döneminde yapılan bu fetihlerden hangileri hem Anadolu'nun Türkleşmesine hem de Karadeniz ticaretine hakim olunmasına yöneliktir?

- A) Yalnız IV
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve IV
- E) I, II ve IV

2.

İstanbul'un fethinin dünya tarihi açısından sonuçları ile ilgili performans ödevi hazırlayan Asaf'ın aşağıdaki seçeneklerden hangisini yazması düşük not almasına neden olur?

- A) Bizans İmparatorluğu'nun (Doğu Roma) siyasi varlığı sona erdi.
- B) Fener Rum Patrikhanesi ve Ortodokslar, Bizans yıkılınca Osmanlı himayesine girdi.
- C) İpek Yolu'nun önemli bir geçiş bölgesinin Osmanlı'nın eline geçmesiyle Avrupalıların yeni ticaret yollarını bulmaya iterek coğrafi keşiflerin başlamasında etkili oldu.
- D) Güçlü sur ve kalelerin toprakla yıkılacağı anlaşıldı. Bu durumda Avrupa'da siyasi değişime zemin hazırladı. Yani derebeyliklerin zayıflamasına ve merkezi krallıkların güçlenmesine ortam oluşturdu.
- E) Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli toprakları arasındaki toprak bütünlüğü sağlandı.

3.

Yavuz Sultan Selim Döneminde gerçekleştirilen İran seferinin,

- I. Şiilik tehlikesinin sona erdirilmek istenmesi
 - II. Van – Tebriz İpek Yolu'na hakim olma çabası
 - III. Doğu'daki hakimiyetin pekiştirilmek istenmesi
- nedenlerinden hangileri İslam dünyasında mezhep birliğinin olmadığını göstergesidir?**

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4.

II. Mehmet Döneminde Venedik ile olumlu ilişkiler kurmak ve Karadeniz ticaretini etkin hale getirmek amacıyla Venedik'e ayrıcalıklar verilmiştir.

Bu durumun,

- I. Hristiyan birliğini bozmak
- II. Ekonomik kazanımlar elde etmek
- III. Osmanlı'nın egemenlik haklarına müdahale edilmesini önlemek

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu savunulamaz?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5.

Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'un seferi sonrasında İslamiyeti yaymak amacıyla Batı seferlerine hız vermiştir. Bunun yanı sıra Anadolu'da, Ege'de, Karadeniz'de önemli fetihler gerçekleştirerek sınırlarını genişletmiştir.

Bu durumun,

- I. Cihan anlayışı
- II. Gaza ve Cihad anlayışı
- III. Teokratik anlayış

anlayışlarından hangileri ilişkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6.

II. Bayezit Döneminde Safevi Hükümdarı Şah İsmail'in desteği ile Teke ve çevresinde Şah Kulu İsyanı çıkmıştır. Şah İsmail'in amacı resmi devlet politikası haline getirdiği Şiiliği Anadolu'ya da yaymak idi. Çıkan bu isyan büyük zorluklarla bastırılabilirdi. Bunun üzerine Trabzon sancağında bulunan şehzade Selim (Yavuz) babasına karşı isyan çıkardı. Baba ve oğlu arasındaki savaşı şehzade Selim kaybetse de bazı devlet adamları ve yeniçerilerin desteğiyle I. Selim tahta geçmiştir.

Yalnız bu bilgiye göre,

- I. İsyan sonrasında İran'a sefer düzenlenmiştir.
- II. Şah İsmail Anadolu'da etkili olmaya çalışmıştır.
- III. Osmanlı'da taht kavgaları yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7.

Osmanlı Devleti'nde I.Bayezit Döneminde kurulan tersane ile zamanla donanma güçlendirilmiştir. Fatih Döneminde Kırım alınarak Karadeniz üstünlüğü Osmanlı'ya geçmiştir. Kanuni Döneminde ise Preveze Deniz Savaşı ile Haçlı donanması bozguna uğratarak Osmanlı Devleti'nin denizlerdeki egemenliği pekişmiştir.

Yalnızca bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Akdeniz'in tamamı Osmanlı Devleti'nin hakimiyetine girmiştir.
B) Karadeniz Türk gölü haline gelmiştir.
C) Osmanlı'nın donanma gücü giderek artmıştır.
D) Haçlılarla ilk kez karşı karşıya gelinmiştir.
E) Kanuni Döneminde donanma en üst seviyeye ulaşmıştır.

8.

Memluk Devleti'nin Osmanlı'ya katılmasının,
I.Suriye, Filistin, Lübnan, Mısır ve Hicaz bölgesi Osmanlı Devleti tarafından alındı.

II.Halifelik makamının Osmanlı'ya geçmesiyle Osmanlı Devleti İslam dünyasının lideri haline geldi .
III. Kutsal emanetler İstanbul'a getirildi.

IV. Venediklilerin, Kıbrıs Adası için daha önce Memluklara ödedikleri vergiyi artık Osmanlı'ya ödemişlerdir.

sonuçlarından hangileri Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'deki hakimiyetini güçlendirmiştir.

- A)Yalnız IV B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) I, II ve IV

9.

Osmanlı Devleti'nin

- I.Mora
II.İstanbul
III.Trabzon

yukarıdaki yerlerden hangilerini ele geçirmesi Bizans'ın yıkılmasını sağlamaya ve yeniden canlandırılmasını önlemeye yöneliktir?

- A)Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10.

Yavuz Sultan Selim Döneminde Baharat Yolu ele geçirilmesine rağmen istenilen verim alınamamıştır.

Bu durumun aşağıdaki nedenlerin hangisinden kaynaklandığı savunulabilir?

- A)Avrupalıların Sanayi İnkılabı'nı gerçekleştirmesi
B)Ticaret yollarının yön değiştirmesi
C)Tımar sisteminin bozulması
D)Eyalet İsyanlarının başlaması
E)Doğuda İran ile savaşılması

11.

Kanuni Döneminde Portekizlilerin, Hindistan ile ticaret yapan Müslüman tüccarlara ve gemilerine zarar vermeleri, hacca gidip gelen gemileri alkoymaya başlamaları üzerine Hindistan'daki Gücerat Devleti'nin Osmanlı'dan yardım istemesiyle Portekizlilere karşı 1538 yılından itibaren dört sefer düzenlenmiştir. Ancak seferlerde istenilen başarıya ulaşamamıştır.

Osmanlı'nın seferlerde istenilen başarıya ulaşamamasının aşağıdaki nedenlerin hangisinden kaynaklandığı savunulamaz?

- A)Hindistan'daki bölge halkının yeteri kadar destek vermemesi
B)Osmanlı donanmasının okyanuslara uygun olmaması
C)Osmanlı devlet adamlarının bölgedeki ekonomik yapının önemini tam olarak kavrayamamaları
D)Osmanlı'nın, bölgenin önemini yeterince anlayamaması
E) Osmanlı donanmasının Portekizlilerce yakılması

12.

Fatih Döneminde çıkarılan kanunname ile devletin bekası için kardeş katli yasal hale getirilmiş, padişah kızlarının beylerbeyleri ile evlendirilmesi yasaklanmıştır.

Bu durumun,

- I.Merkezi otoriteyi korumaya
II.Feodal anlayışı engellemeye
III.Veraset anlayışını düzenli kılmaya

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu savunulabilir?

- A)Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

13.

Sokollu Mehmet Paşa'nın,

I. Don –Volga

II. Süveyş

III. Marmara Karadeniz

kanal projelerinden hangileri Orta Asya Türkleri ile irtibata geçme amacına yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

14.

Osmanlı Yükselme Döneminde,

I. Preveze Deniz Savaşı

II. İnebahtı Deniz Savaşı

III. Çeşme Baskını

gelişmelerinden hangileri meydana gelmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15.

II. Bayezit Döneminde

- Venediklilerden Modon, Koron, Navarin ve İnebahtı alınmıştır.

- Karadeniz'in kuzeyindeki Kili ve Akkerman alınarak Balkanlar ve Kırım arasındaki toprak bütünlüğü sağlanmıştır.

- Memluk Devleti ile gerginleşen süreç savaşa dönüşmüştür.

Bu bilgilere dayanarak,

I. Osmanlı Devleti'nin ticaret gelirleri artmıştır.

II. İslam dünyasında üstünlük mücadelesi yaşanmıştır.

III. Memluklarla ilk savaşlar başlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16.

Yavuz döneminde Osmanlı hazinesi en ihtişamlı sürecini yaşamıştır. Ayrıca Yavuz **“Benim altınla doldurduğum hazineyi, torunlarımdan her kim doldurabilirse kendi mührü ile mühürlensin, aksi halde Hazinei Hümayun benim mührümle mühürlensin.”** diye vasiyette bulunmuş ve hiçbir Osmanlı sultanı hazineyi tam dolduramadığı için hazinenin kapısında daima onun mührü kullanılarak mühürlenmiştir.

Bu bilgiye göre Osmanlı ekonomisi ile ilgili,

I. Yavuz Döneminde Osmanlı gelirlerinin arttığı

II. Yavuz Dönemi sonrası ekonomik üstünlüğün azaldığı

III. Yavuz Döneminde altın para basımına başlandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

17.

Fransa Kralı I. Fransuva Şarlken ile girmiş olduğu mücadeleyi kaybederek esir düştü. Bunun üzerine I. Fransuva'nın annesi bir mektup yazarak Kanuni'den yardım istedi. Belgrad'ın alınmasıyla zaten gerginleşen siyasi ilişkilerle beraber Kanuni, Şarlken'e de gözdağı vermek amacıyla sefere çıktı. İki saat süren savaş sonrası Macaristan Osmanlı'ya bağlı bir krallık haline getirildi.

Buna göre,

I. Hristiyan birliğinin parçalanmasına yönelik bir politika izlendiği

II. Avrupa'da üstünlük kurulmasının amaçlandığı

III. Yapılan savaşın dünyada en kısa süren meydan savaşı olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

18.

I. Süleyman'a Kanuni unvanı verilmesinde,

I. Devlet otoritesine yönelik çalışmalarda bulunması

II. Nizamı sağlamaya yönelik yasalar çıkarması

III. Haçlılara karşı başarılı savaşlar yapması

nedenlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) I, II ve III

1-A 2-E 3-A 4-A 5-E 6-A 7-C 8-C 9-E 10-B 11-E 12-B 13-A 14-C 15-C 16-C 17-C 18-B